

Силабус курсу

Фіскальна політика

Рівень вищої освіти – другий магістерський
Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна програма – Митна справа

Рік навчання: I, Семестр: 1

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д.е.н., проф. Крисоватий Андрій Ігорович

Контактна інформація

krysovatty@gmail.com, +380673541835

Опис дисципліни

Дисципліна «Фіскальна політика» спрямована на глибоке, ґрунтовне пізнання і засвоєння студентами специфіки прийняття рішень у сфері фіску, реалізацію стратегії економічного зростання та партнерства відносин суб'єктів економіки за допомогою фіскального впливу на економічну кон'юнктуру. Ця дисципліна обґрунтовує теоретичні та практичні основи управління державними фінансами у контексті соціально-економічного розвитку, основні фіскальні форми та інструменти покращення індивідуального та суспільного добробуту, специфіку фіскального управління в середині країни та при визначенні митної справи і реалізації митної політики для зміцнення глобальної позиції країни. Даний курс повинен сприяти формуванню висококваліфікованих фахівців-управлінців суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та сфери державних фінансів.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/ 4	1. Наукова парадигма фіскальної політики	Знати теоретико-організаційні засади, емпіричні та наукові підходи до прийняття рішень щодо державних фінансів за різної економічної кон'юнктури та соціальної ситуації. Застосовувати сучасні інструменти фіскальної політики у контексті усього комплексу сучасних знань щодо фінансів, банківської справи та страхування.	Питання, обговорення
2/ 4	2. Фіскальна політика як інститут держави	Вивчити підходи до розуміння поведінки суб'єктів фіску у відповідності до протилежних пріоритетів інститутів держави та економічних агентів з громадянами. Знати особливості здійснення фіскальної політики залежно від регіональних особливостей та володіти аналітичними навиками щодо ефективності фіскальної політики. Застосовувати сучасні методи фіскальної політики у контексті усього	Кейси, колективне обговорення

		комплексу сучасних знань щодо фінансів, банківської справи та страхування.	
2/ 4	3. Напрямки і форми фіскальної політики	Знати форми фіскального впливу на індивідуума та економічних агентів та напрями такого впливу залежно від цілей держави. Навчитись передбачати зміну економічної та соціальної ситуації, кон'юнктури залежно від фіскальних рішень в держави та світових тенденцій.	Дискусії, колективне обговорення
2/ 4	4. Державні витрати та трансфертні платежі	Розуміти сучасні підходи до використання інструменту державних видатків. Вміти приймати рішення ефективного розміщення державних видатків. Знати механізми проведення та виграшу тендерних торгів.	Дискусії, колективне обговорення кейси
4 / 6	5. Оподаткування та податкове регулювання у фіскальної політики	Обґрунтовувати та розуміти природу, поняття, необхідність та напрями використання інструменту податків при реалізації фіскальної політики. Передбачати та оцінювати ступінь впливу оподаткування, його зміни на матеріальне становище платника.	Колективне обговорення Задачі
2/ 4	6. Борговий інструментарій фіскальної політики	Розуміти можливості та напрями використання боргового інструментарію; розрізнити його суть та види. Застосовувати сучасну практику запозичень у фіскальної політики у контексті усього комплексу сучасних знань щодо фінансів, банківської справи, страхування.	Дискусії, тести, питання, задачі
2/ 4	7. Проблемні аспекти функціонування фіскальної політики	Опанувати теоретичні і практичні аспекти впливу сторонніх факторів (політичних, часових, грошово-кредитних, глобальних) на ефективність фіскальної політики. Передбачати та аналізувати ступінь зміни ефективності фіскальних рішень під впливом зовнішніх факторів. Взаємозв'язок та взаємовплив фіскальної політики та державного боргу. Вплив різновидів дефіцитів бюджету на досягнення цілей фіскальної політики	Кейси, питання, ситуації

Літературні джерела

1. Барановський О. І. Координація фіскальної і монетарної політики. *Фінанси України*. 2024. № 2. С. 7-25.
2. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті. (Теоретична концептуалізації і наукова проблематика державних фінансів). Львів: каменярь, 2000. 303с.
3. Бюджетний кодекс України. Урядовий кур'єр. 25.06.2010р. №131.
4. Держава-податки-бізнес / Під ред. В.Л.Андрущенко, В.М.Федосова, В.М.Суторміної.-К: Либідь.1992.

5. Жовнір Н. М., Галай В.М. Скоординована фіскальна політика в умовах військових дій. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.41>
6. Жовтянник Н. С. Генезис фіскальної політики та перспективи її розвитку в Україні *Агросвіт*. 2017. № 5. С. 40-47.
7. Зиза О. О. Фіскальна політика та її вплив на поведінку фірм в умовах стабілізації кризових явищ економіки України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 5(1). С. 188-193.
8. Кудряшов В. П., Поддєрьогін А. М. Модернізація фіскальної політики в ЄС. *Фінанси України*. 2017. № 3. С. 19-35.
9. Кемпбелл Р. Макконелл, Стенлі Л.Брю. Макроекономіка: аналітична економія. Принципи, проблеми, політика. Пер. з англійської. Львів, Просвіта, 1997.
10. Крисоватий А., Луцик А. Фіскальна політика: навч. посіб.-Тернопіль: Підручники і посібники, 2003 .312с.
11. Луцик А.І. Обґрунтування пріоритетності досягнення цілей сталого розвитку у здійсненні фіскальної політики. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 1(66). С. 89-101.
12. Луцик, А., Синютка, Н. Податковий інструментарій фіскальної політики в умовах діджиталізації фіскального простору. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 1. С. 87-97.
13. Податковий кодекс України. /Верховна Рада України. – Офіц.вид. - Голос України від 04.12.2010 - № 229, / № 229-230. – (Бібліотека офіційних видань).
14. Регіональна фіскальна політика: теоретичні засади та практичні доміанти реалізації в Україні: монографія / [А. І. Крисоватий та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Крисоватого ; Терноп. нац. екон. ун-т. Т. : ТНЕУ, 2012. 401 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 377-401.
15. Синютка Н. Г. Фіскальна і боргова політика українських муніципалітетів: зміна пріоритетів. *Бізнес Інформ*. 2015. № 4. С. 255-262.
16. Соколовська А. М. Фіскальна політика в Україні та її макроекономічні наслідки. *Фінанси України*. 2014. № 11. С.17-32.
17. Циганов, С. Фіскальна і монетарна політика - складові забезпечення. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 5. С. 34-39.
18. Шевчук, Віктор Олексійович. Фіскальна політика країн Центральної і Східної Європи: євроінтеграційні виклики: монографія / Віктор Шевчук, Роман Копич. Л. : ПАІС, 2011. - 543 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 505-534
19. Anatolii Lutsyk, Maryna Pravdiuk, Oleh Deneha, Vadym Puhalskyi, Inesa Shepel. (2024) Fiscal Tools for Promoting Efficient Economic Growth[J], Archives Des Sciences, Volume 74 , Issue 6. DOI: <https://doi.org/10.62227/as/74608>
20. Andrii Zolkover, Anatolii Lutsyk, Mykhaylo Kapryulya, Ivan Zhygalo, Hanna Kolomiiets. (2024) Fiscal Measures and Their Consequences: European Experience Against Ukrainian Perspectives[J], Archives Des Sciences, Volume 74 , Issue 3. 146-151. DOI: <https://doi.org/10.62227/as/74324>
21. Bucheli, Marisa; Lara Ibarra, Gabriel; Tuzman, Diego. (2020) Assessing the Effects of Fiscal Policies on Poverty and Inequality : The Case of Uruguay. Policy Research Working Paper;No. 9499. World Bank, Washington, DC. © World Bank. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/34943> License: CC BY 3.0 IGO
22. Canuto, Otaviano; Giugale, Marcelo. (2010). The Day After Tomorrow : A Handbook on the Future of Economic Policy in the Developing World. World Bank. © World Bank. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/2507> License: CC BY 3.0 IGO.
23. Christina D. Romer, (2021) The Fiscal Policy Response to the Pandemic. Brooking Papers on economic activity. BPEA Conference Drafts, March 25, 2021. URL: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2021/03/BPEASP21_Romer_conf-draft_updated.pdf

24. Dmytro Zakharov, Halyna Kryshstal, Anatolii Lutsyk, Halyna Vasylevska, Alla Chornovol. (2024) Efficiency of Fiscal and Monetary Policy in the Challenging Economic Environment. Economic Affairs, Vol. 69, pp. 239-249 DOI:10.46852/0424-2513.1.2024.25 <https://economicaffairs.co.in/Journal/downloadIssue/id/Njl4MA==/file/pdf>
25. Gillingham, Robert. (2014) Fiscal Policy for Health Policy Makers. Health, Nutrition, and Population (HNP) discussion paper;. World Bank, Washington, DC. © World Bank. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/18638> License: CC BY 3.0 IGO
26. Khemani, Stuti; Wane, Waly. 2008. Populist Fiscal Policy. Policy Research Working Paper; No. 4762. World Bank, Washington, DC. © World Bank. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/6893> License: CC BY 3.0 IGO
27. Krysovaty Andriy, Lutsyk Anatolii, Synyutka Nataliya. (2019) Influence of Time Lags on the Efficiency of Fiscal Policy in Ukraine. 2019 9th international conference on Advanced Computer Information Technologies ACIT'2019. Ceske Budejovice, Czech Republic. June 5–7, 2019. 380–383p.
28. Lacey, Eric; Massad, Joseph; Utz, Robert. (2021) A Review of Fiscal Policy Responses to COVID-19. Equitable Growth, Finance and Institutions Insight;. World Bank, Washington, DC. © World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/35904> License: CC BY 3.0 IGO.
29. Ley, Eduardo. (2009) Fiscal Policy for Growth. PREM Notes; No. 131. World Bank, Washington, DC. © World Bank. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/11120> License: CC BY 3.0 IGO
30. Mabry R., Ulbrich H. (1989) Introduction to economic principles. New York: McGraw – Hill Company.
31. McConnel C., Brue S.I. (1990) Economics: Principles, problems, and policies. 11th ed. New York: McGraw – Hill Publishing Company.
32. Moreno-Dodson, Blanca. (2013) Is Fiscal Policy the Answer? A Developing Country Perspective. Directions in Development--Public Sector Governance;. Washington, DC: World Bank. © World Bank. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/13086> License: CC BY 3.0 IGO
33. Pigato, Miria A.. (2019). Fiscal Policies for Development and Climate Action. International Development in Focus;. Washington, DC: World Bank.
34. Samuelson P.A., Nordhause W.D. (1989) Macroeconomics. 13th ed. New York: McGraw Hill Company.
35. Socio-economic guidelines of fiscal policy: monogr. (2016) ed. by dr of economics, prof. Andrzej Gospodarowicz, dr of economics, prof. Andriy Krysovaty . Ternopil: TNEU. 239 p

Політика оцінювання

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Під час контрольного заходу студент може користуватись лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь якій формі обмінюватись інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань..

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, війсьний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу керівництва факультету.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фіскальна політика» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота
Усне опитування та тестування по 4 темах.	Модульна контрольна робота по 4 темах	Усне опитування та тестування по 3 темах.	Модульна контрольна робота по 3 темах	Практичні завдання по розрахунку податкових зобов'язань окремих податків з	Реферати та есе відповідно до тематики самостійної роботи

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Відмінно
B	85-89	Добре
C	75-84	Добре
D	65-74	Задовільно
E	60-64	Достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом